

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
 (An Ohio Corporation. Dr. Andrew Cserna, President; B. K. Cserna, Secy.-Treas.)

Founded by
E. T. Kohányi

Alapították
Kohányi Tihánc

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Printed and Published at
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
 Telephone: Bell, Main 3535. Cuy. Central 1231.

ELFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre: \$6.00; félre: \$3.00. — Kifizető: egész évre \$10.00, félre: \$5.00. — Cleveland városában egész évre: \$5.00, félre: \$2.50. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada one year \$6.00, half year \$3.00. — Foreign countries: one year \$10.00, half year \$5.00. — Cleveland one year: \$8.00, half year \$4.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and authorized for transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office:
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
 Uzetveztető: Joseph Horváth, Manager.

Ahol a sátán vert tanyát...

Minden orosz örült a tönkre ment, züllött Pétervári halálaitésének.

SOHASEM VOLT NÉPSZERŰ.

A HÁBORÚ mögött nem csak elesett harcosok milliói, hanem elesett, kihalt, rombadőlt, rokkant városok is hevernek. Pétervár is a háború rokkant metropolisza. A bolsevikok halálra ítélték s nem volt egyetlen itéletük, mely anyai orosz szívében találkozt volna helyesléssel, mint ez.

Pétervár nem volt orosz város, Pétervár nem volt az orosz város, s életének első századában nem is lakott benne orosz, ha nem volt kénytelen vele. Svédok, finnnek, balti németek, skótok s a bevándorlók egész tarka serege lakta 1809-ig Nagy Péter furcsa városát, s csak a napoleoni háború, Moszkva felétele, kergette falai közé a jó orosz családokat. A múlt század második felében már sok volt benne az orosz munkás s a pétervári nagy ipar fejlődése sok százezerre szaporította számukat.

De az igaz oroszok idegen maradt, s idegen volt Pétervár. A francia irodalomban négyszáz év óta benyulnak Páris, alig van regény, melyből a párisi utca, a párisi levegő ne köntözene, s kevés az angol könyv, amely ne vezesse a townba, Londonba, de az orosz irodalomban Péterváriak nincsen szerepe. A szlavofílok, az igazi oroszok a sátán lakásának neveztek, s "bűnös városnak", a megvetendőknek, a leképőndőknek.

Tolsztoj kitörte térdéről, nem vett róla tudomást, eleme második felében át se lépte a város határát. "A Háború és béke" és "Anna Karenina" nem egy jelenete játszik pétervári szalonban, de helyi színe, hangja, zamata s szalonbeszédeteknek soha sincsen. Néhanéha, az ő komolyan fanyar humorával megszólaltatja Tolsztoj a pétervári bürokratát, Karenin hivatalnokgondját, Uljasz Ilija furcsa karrierje megdöbbentően éltehi pétervári sorsokat mutatnak, de maga a város nem él külön életet az ő munkáiban, egyetlenegy utcája, tere, háza nem rajzolódik le a tolsztoji mű sokszáz lapján.

Csak a nagy szármata, Dosztojevszki, énekelte meg az "abstrakció városát", a fantasztikus városát, amely pokoli előrelátással az emberek és a természet boszantására épült. Pétervár a bűn s a bűnhődés városa volt a legmélyebb orosz szemében, amelynek falai közül érthetetlen hidegség árad. Szelleme néma volt és sükét. Raszkolnyikov a hőse ennek a démoni Pétervárnak, amely minden fantasztikumra dacára, a világ legjözsebb városa volt, s a nagy regény minden lapjáról Pétervár furcsa büze, nyári pora, piszka, melege áramlik felénk. A lebuty városa, ahol minden olyan aljas és prózái, ez volt a Névénti város Dosztojevszki szemében, a kísérleties próza városa.

Pétervár volt Péter művének betetőzése, végső pontja, a mozsárra épült gránitpalota, de sohasem volt az orosz Róma, a harmadik Róma, amelynek alapítói álmotadt. Az orosz városok lassan újraélednek, de Pétervárnak ebben az újrálésében nem lesz része. Lenin ugyanolyan fantasztikus prózái agyvél, amelyen Nagy Péter volt s a bolsevikok nem fogják a halalos itéletet visszavonni. Pétervár ma két-harmadában üres és elhagyott. Kerenszki óta elhagyta a nagy központi hivatalok s ma az egész nagy birodalmat Moszkvából igazgatják. A hivatalok nélkül pedig nincsen utjászülés. A csinovnik volt Pétervár ura s a csinovnik meghalt, de méltó párja és utódja, a szovjethivatalnok, jobban bevette gyökereit már a moszkvai talajba, semhogy onnan ki lehessen szakítani.

A nagy Névénti ipar sem fog életré támadni. A nehéz ipar visszament természeteselepeire, a Don mellé és az Uralba, s egy negyedszázadba is beletelik, míg az orosz vasutak és csatornák oly állapotban lesznek, hogy érdemes legyen a nyersanyagot messze északra szállítani. De a munkások is szétszédtek s aki élre került, a vidékre, az nem igen hagyja el a földet, a termőtalajt, hogy a rideg és sötét balti erdők közé menjen vissza. A nagy kikötők is tönkrement, a partok bedőltek, a bejáró csupa homokpad, zátony, ki merészkedik keresztül vergődni rajtuk!

A finn erdő előrenyújtja ágait s a külvárosok rombadől, fölégetett csonka faházai között nem sokára friss fenyő zöld fog kiütközni.

Dr. Cserna Endre beszámolója magyarországi látogatásáról

IV. A magyar főváros külső képe

Keserves utam minden kinszenvedése, minden ideggyilkoló izgalma közepett, remegve vártam azt a pillanatot, amikor végre megláthatom szegény megcsontított Magyarországi fővárosát Budapestet. Azt hiszem a "halálátogató" magyarok között nincs kivétel: egyforma idegességgel, visszatarthatatlan rohannivágyással számolják a percek, várják a nagy pillanatot.

És amikor tulesik az ember az izgalmak tengerének dagályán: jóleső érzések, sugárzó örömmel állapítja meg, hogy a magyar főváros külső képét nem dulta fel a háború, nem nyomorították el a megpróbáltatások és nyomorúságok szüntelen, vad száguldása.

Tíz év óta nem láttam Budapestet. Tíz hosszú esztendővel ezelőtt mondtam bucsut a világ legbájosabb fővárosának és a hosszú tiz esztendő alatt inkább megfiatalodott, nemhogy megvényt volna Budapest.

A város külső képe ugyanaz, mint a háború előtti régi jóidőkben volt. A vizsgálódó szemem azonban lépten-nyomon kellemes meglepetések érik. Az utolsó tíz esztendő alatt számos pompás palota, középület, szálloda nőtt ki a földből, melyek mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy Budapest világvárosi jellegét a legsötétebb irigység sem vonhatja kétségbe.

1912-ben, 13-ban, 14-ben, sőt még a háborús esztendőben is rohamosan fejlődött a város. Ezidőtájt épült a Pesti Haza Takarékpénztár, a Gerbaud, a Hitelbank impozáns palotája, ez alatt az idő alatt nyitlak meg az Astoria és a Szent Gellért szálloda kapui. A Szent Gellért szálloda, a hol nem mindennapi "protekciónál", kinos megpróbáltatások után végre magam is elhelyezkedhettem. — a legpazarabb hely, amelynél különbet nem csak az európai kontinensen, de Amerikában is alig találhatunk.

A háborús időköt, a felületes szemlélő előtt, csak a katonák szokatlanul nagy száma árulja el, a forradalmak viharának emléke pedig a megszaportott rendőrség és a rendőrök övében fenyegedő revolver és a kard mellett a vállon lógó puská. De senki se képzelje ezek után, mintha ijesztő

képe lenne Budapestnek. A pesti "biztos ur", ma is a "rend éber öre", de ma már nem illik rajtuk a Mihászna András gunyveve: ma hasznosaknak és megbízhatóknak kell lenniök.

Sokat olvastam, sokat hallottam, a pesti nyomorról. Töredelmesen bevallom, hogy a nyomorból nem láttam sokat. Hivatásos koldusok és kéregtök mindig voltak Budapesten és ezeknek a tulakodásától nincsen menekvés, de azok, akiket a háború, a forradalmak és a drágaság tozódása tett tönkre, azok egyszerűen elbujnak az emberek elől, álszemérmesek, szégyellik a nyílt utcára, piacra vinni nyomorúságukat.

Végjárhattam volna a népkonyhákát és a hajléktalanok menhelyeit, de minden oldalról hallottam, itt sem láthatok változást, itt is ugyanazt találom, amit tíz esztendővel ezelőtt itt hagytam. Hiszen tíz év előtt sem volt elegendő népkonyhája és szállást adó menhelye Budapestnek, hisz a béke "áldásos napjaiban" születtek meg és viritott Budapestet az ingyen kenyér és az ingyen tej embersegítő intézménye.

A pesti nyomort az érzi és az érti csak, aki szenvedő tagja a nyomorgók táborának. A pompás utak, a körutaknak és kávéházaknak népe, az ugynevezett "uri nép" is beszél azonban folyton a nyomorról, mert ez a téma divatos is és érdekes is manapság. Akik nem beszélnek, akik türenek, szenvednek és rendületlenül biznak a jövőben, — azok a nyomorgók. Egy dologban azonban egyforma minden pesti lélek: a dollármádszban. Szegény, vagy gazdag, koldus, vagy ur, egyforma mohósággal éheznek a dollár után és ritkán találkozhat az ember Budapest székesfővárosban olyan lélekkel, akinek nincs "szüksége" dollárra. Mert a dollár az erő, a hatalom és főleg a teljes biztonság.

Nem változott meg Budapest külső képe és nem változtak meg külsőleg az emberek sem. Elegáns, jólöltözött férfiak, kacéran mosolygó, villogó szemű nők hemzsegnek a Belvárosban, a Dunaparton, az Andrássy uton és mindenütt, ahol a "jobb emberek" egymásra találnak. A főváros népének képeről és belső értékéről a következő közleményben számolok majd be.

Elég lesz oda egy haldoboz

Daugherty igazságügyminiszter azt mondja, hogy ő bizony ildözöbe veszi a háborús nyereszkezőket. Némelyiket börtönbe is veti, de mindenesetre mindegyiknek torkára forrasztja a henegeést, a mivel most igaztalanul gyűlt nyagyonát elvezi.

De, azt mondja, csak a nagy halakra pályázik. "Megfogjuk majd a nagy halakat, a kicsiket meg visszadobjuk," így szól az igazságügyminiszter programja. Kemény szavak ezek annak a szájából, aki a legfőbb öre az igazságnak az Uncle Sam földjén. És ezek mögött a szavak mögött ott áll Harding elnök. Remélni lehet hát, hogy ezek az ígéretek meg is valósulnak. Remélni lehet, hogy nemcsak a nagy halakat, hanem még a nagy cápakat is megfogják majd a hivatalos háló acélsemei.

Csakhogy — Ahhoz, hogy megtudjuk, hogy melyik éig nyereszkezők, meg kell tudni azt is, hogy mennyi hasznót csinált. Hogy megtudjuk, hogy mennyi hasznót csinált: meg kell tudni az előállítás árát is. Hogy megtudjuk az előállítás árát: jelentést kell kérni nemcsak a nagy-üzlet halól is, meg a cápáktól is — és így még több üzlet lesz a kormányban. Az első nagy hal, akit megfogott a háló: a nyeregkészítők. De mi lesz a husvágókkal, akiket a nyeregkészítők a bört vetétek? Mennyi volt az ő szákmány részük?

Mi lesz a vasutakkal, melyek magának a törvénynek az oltalmát alatt, melyen belemarkoltak a közvagyonba, a nélkül, hogy olyan kellemetlen üzlettel bárártak volna, a milyen az eladás meg a vásárlás.

Mi lesz a szénszállítókkal, a kiknek külön áruk volt a hadsereg és külön a haditengerészet számára? A kik úgy lekoppaszították az amerikai üzletet, hogy

OLCSÓ GYORS PONTOS

PÉNZKÜLDÉS

Posta és kábel útján.

Dollárátutalás

HAJÓJEGYEK

Közjegyzői ügyek

American Union Bank

NÉMETH JÁNOS elnök

Posta: 1101. Pótkiutak: 10 E. 22. St. 197-2nd Ave. NEW YORK CITY. 61.

még most is vérzik bele. Mi lesz az alumínium trösztel? A réz érdekességel? És mit csinálnak azokkal az árakkal, a miket a hajónak való fáért kértek akkor, mikor az egész nemzet így kiáltott: "hajót, hajót és még több hajót!"

Nem először hallottunk olyan beszédet, a mmót az igazságügyminiszter mondott. Meglehet, hogy valóra is váltja az ígéreteket. Ezek az ígéretek tagadhatatlanul határozottak voltak. De valami mégis azt sugja a sorok irójának, hogy valamennyi elítelt számára, a nagy cápak, meg a nagy halak számára, a kiket az igazságügyminiszter ebben a bűnpörben elítélt: börtönök elég lesz egy közép nagy ságu haldoboz: egy szárdmias skatulya.

Nagy halak! Nyerges! Mind az a pénz egygyűttve, a mit Uncle Sam 1861 óta nyeregért fizetett, nem lenne ki annyit, mint a mennyi egyetlenség hát alatt elnyeltek a vasutak, a szénszállítók, az acél-, a hajófa-cápak, meg a többi bánák. Szegény halak!

POSTA ÉS KÁBEL

utján egyformán pontos a pénzutalás.

HAZAUTAZASI ÉS KIHÖZATALI

ügye egyformán olcsón és megbízhatóan intéződik el, ha erre a címre fordul:

RUTTKAY JENŐ BANKAZA 106 AVENUE B NEW YORK

A MAGYAR PÉNZÉRTÉK ÁLLANDÓSÁGA

Azon hiszemben, hogy a magyarországi viszonyok most már rendezve vannak, az American Express Company ismét megkezdte a magyar korona átutalását oly előnyös árfolyam mellett, mint a multban. Ugyiszintén újra megkezdte az osztrák korona átutalását.

Mivel ezen országok pénzének értéke emelkedik, az átutalás saját pénzmunkában kívánatosabb, mint a dollárátutalás, mert így a címzett több koronát kap, mintha dollárokat küldenék.

Általános képviselőünk Budapestben és egész Magyarországon a legpontosabb és legkiszolgálóbb kizsoltgálásra képesít bennünket.

Használja az American Express Utazási Utalványait, Money Ordereit és kábeli átutalásait, ha pénzt küld Magyarországra vagy Erdély elfoglalt részeibe.

Követeljen American Express venyét. Az biztosítja Önt kár ellen.

Keresse fel bármely fióknyitóságunkat, vagy az American Railway Express Company irodáját, vagy helyi irodánkat:

2048 EAST 9th ST., CLEVELAND, O.

vagy írjon anyanyelvén a következő címre:
FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT

AMERICAN EXPRESS COMPANY

65 Broadway, New York, N. Y.

Volstead ur bagózik

VOLSTEAD képviselő ur, a száraz törvény apja tudvalevőleg még szárazabbá akarja tenni az országot és most azon spekulál, hogy a saját törvényét megszorítsa. Ujabb javaslatokat nyújtott be, a javaslatok dolgában a ház bizottsága kihallgatást tartott és a kihallgatás természetesen elsősorban a javaslatok benyújtóját — hogy ne mondjuk papját — hallgatták ki. Mint a z egyik new yorki lap értesül, a kihallgatás során Volstead ur azzal lepte meg a bizottságot, hogy kivett a zsebéből egy jókora darab bagót, beleharapott, rágni kezdte és csak azután kezdett bele a "száraz" érveibe.

A bizottság tagjait a Volstead bagózása cseppet sem lepte meg. A száraz törvény papája régi, szenvedélyes bagózó lehet, oly természetes könnyedséggel és nemtörődomséggel harapott bele a bagólepénybe. Pedig-pedig, ha jól meggondoljuk, a Volstead ur bagózása egyik bizonyítéka annak, hogy nincs minden rendben a szalonellenes liga csontszáraz táborában. Legálább, ami a logikát illeti, nincs minden teljesen rendben. Akik ugyanis nem ismerték személyesen a derék képviselőt, hanem csak a művei után ítélték meg az egyéniséget, joggal azt hihették, hogy nincsenek káros szenvedélyei és, hogy a vágyai a tejeskésn és a kenyéren túl nem terjednek. És ez az illúzió ime most szerzősszűl. Hiszen ha a képviselő ur bagózik, akkor az is lehet, hogy kártyázik is, de sőt, hogy néha-néha még a vasárnapi istentiszteletet is elmulasztja a szenvedélyei kedvéért. Hiszen akkor Volstead ur is csak szenvedélyekkel bíró, gyarló ember, csak úgy, mint a többi mind.

A Volstead ur bagózása halalos dőfés a vadreformerek törekvéseinek. Most jöjjön valaki a dohányellenes törvényekkel és szemébe vágják a Volstead ur bagóját. Ugyanakkor, amikor Johnson képviselő ur a nőknek akarja eltiltani Washingtonban a dohányzást, megjelenik a legkiválóbb "száraz" férfiú és tettel mutatja, hogy nem fél a nikotintól. Volstead ur cserben hagyta a barátait a legkritikusabb pillanatban. Mert hogyan mer valaki az alkohol ellen prédikálni akkor, amikor maga is beveszi a mérget, ha mindjárt más formában is.

Kalózok a láthatáron

A JELEK azt mutatják, hogy hamarosan ujból meg-elevenülnek az elmúlt idők tengeri rémségei. Nemcsak megjelentek, de már garázdálkodnak is a letűnt korok feketevitorlás, rettenthetetlen és kegyetlen kalózaikn utódi. Hajók tűnnek és minden nyom nélkül. Néha a hajók megmaradnak és a legénység tűnik el. A hajó maga teljesen sértetlenül, minden vezető és kormányzó nélkül folytatja a tancát a habokon. Megjelenik egy üveg is a habok hátán, benne titokzatos sorokkal. Ujabb titokzatoságok és ujabb rejtelmes lehetőségek.

A dolog maga uting elég komoly ahhoz, hogy aggodalomba ejtse és cselekvésre készítse az Egyesült Államok kormányát. Hajók eltűnése nem tréfa dolog és efelett a tény felett csak úgy könnyűszerrel elisiklani nem lehet. Amerikai vizeken történnek a titokzatos események és egész bizonyos, hogy az eltűntek között sok amerikai tengerész, matróz is elvitte magával a titkot a tenger fenekére. Az Egyesült Államok el nem hátrahatja a felelősséget magától, még akkor sem, ha háborút kell indítania a tenger martalócái ellen. Az Egyesült Államok 1805-ben nagy diadalt aratott a tripoliszi kalózok felett, míg 1815-ben tönkreverte az algiri kalózokat. A világháborúban Amerika hatatosan küzdött a német buvárhajók kalózkodása ellen. Tripolisz, Algéria és Németország azonban látható és felismerhető ellenségek voltak, míg az 1921-ik év most feltűnt kalózái egyelőre láthatatlanok és felismerhetetlenek.

Eddig csak feltevésekkel állunk szemben. Az egyik feltevés csak olyan, mint a másik. Lehetséges, hogy a kalózkodás tulajdonképpen bolsevik hadjárat. Lehetséges, hogy a kalózhajókat valami tengeri Trotzkij irányítja. Sokkalta valószínűbb azonban, hogy a saját szakállukra dolgozó tengeri banditák vállalkozásáról van szó, akik a zsákmány kedvéért folytatják a kalózkodást, nem pedig dicsőségért és valami eszme propagálásáért.

Az sem teljesen lehetetlen, hogy a természet hirtelen rosszakaratú szeszélye adja meg a talányoknak a magyarázatát. Sokan még mindig azt hiszik, hogy tengeri katasztrófa érte az eltűnt hajókat. Azonban a természet, akár jó, akár rossz kedvében van, nem szokott összehalmozni ennyi véletlenséget.

Sokkalta valószínűbb, hogy igenis, kalózok garázdálkodnak, martalóckodnak a tengereken és, hogy az eddig fel nem derített 1921-iki tengeri tragédiák között sokkalta borzalmasabbak is vannak, mint voltak azok, amelyeknek Kidd kapitány, avagy a híres fekete-szakállú kalózkapitány voltak a hősei.

Uj gyógymód a tüdővész ellen

A hindu Chaulmoogra olaj csodahatásai.

SAN FRANCISCO, június 23. Orvosi körökben valóságos esodahatást tulajdonítanak ujabban a Chaulmoogra olajnak, az ősi hindu titkokzatok olajnak. A legutóbbi kísérletek bizonyítják, hogy az olaj gyógyítja a belpoklóságot és csaknem bizonyos, hogy nagyszerű elleneszer a tüdővésznek is. Az utóbbi irányban a kísérletezősek sorozatát Dr. Ernes H. Walker kezdte meg és az elért sikereit már eddig is nagy hírnevet szerettek számára orvosi körökben.

Dr. Walker, amikor belpoklósokat sikerrel gyógykezelt az olajjal, egyben arra is rájött, hogy az olaj kiválasztotta savak elpusztítják a bacillusokat, de különösen a belpoklós és tüdővész bacillusait. Walker az adatait most hozta nyilvánosságra az itteni orvoskonvención és ugyanekkor Dr. Lishner, san-diegori orvos, azzal állott elő, hogy a lucerna és a löhere nedve is pusztító hatással vannak a tüdővész bacillusára.

Dr. Lishner szerint ezeket a növényi kivonatokat nagyszerű eredményekkel használják már az Alpine sanatóriumban, a hol a háború alatt megnyomordott katonákat kezelik velük. Az ő véleménye szerint a tudomány most már egész biztosan le tudja győzni majd a tüdővész pusztításait. A kezelés három részből áll. Az egyik az ételműeket válogatja ki, a másik energiákat használja fel céltudatosan, a harmadik jó környezetéről és vidám hangulatról gondoskodik. Walker szerint a belpoklós, kivéve a nagyon előhaladott eseteket, biztonságos gyógyítja a hindu olaj, a tüdővész illetően meg csak kísérletezés stádiumában van a dolog.

Dühbe gurult Amerikaitanárok idegen egyetemen

Amerikai professzorok előadásai idegenben.

JOHNSON mississippai képviselő, amint észrevette, hogy egyre szaporodik a cigarettázó nőknek a száma, ezeket meg kell kisé fékezni, gondolta magában. A nézete szerint erre joga van a kormánynak a red ruházott rendőri hatalommal fogva, miért is javaslatot nyújtott be arról, hogy District of Columbia területén a nőknek tilassák meg a dohányzás s nyilvános helyeken. A javaslat az engedetlenek re 25 dollártól 100 dollárig terjedhető pénzbüntetést ajánl megállapítani.

"Ha Salamon király jó néhány száz felesége mind dohányzott volna, mi lett volna akkor a világból?" Kéltottfel az erőlkös bonnyta. "Ha a modern nők nem hagynak fel a bűncsináló cigarettá elvetésével, akkor a világ hamarosan nagy bajba kerül."

"A napokban az után meve láttam, amint egy fiatal nő kikapta a kiserő fiatal ember szájából a cigarettát és maga szivta tovább. Nyil megfordul az ember Washington nyilvános helyein, mindenütt dohányzó nőket talál. Pedig ez rosszabb a viselkedés. A lányok a tanintézetben szokják meg és azután otthon terjesztik. Pedig tulajdonképpen nem is illik nekik a dohányzás. Onak látják, hogy a vezetékek is így cselszéknek és ők is így akarnek cselekedni."

Johnson feltétlenül bizik abban, hogy keresztülmegy a javaslata, mert már a nők józan elemei maguk is rossz szemmel nézik a cigarettaszokás terjedését.

KESZPÉNZ DOLLAROKAT

KORONÁKAT

AKI akar küldeni Magyarországra, vagy az elszakadt országokba, forduljon a legugyobb bizalommal **KISS EMIL bankárhoz** 133 SECOND AVE. NEW YORK

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY

Főnyitóság a KÖZEP- ÉS KELET-EURÓPAI országokban.

NORTH-GERMAN LLOYD

NEW YORKBÓL egyenesen minden átutalás nélkül CHEBROURGÁBA ÉS BRÉMÁBA:

AMERICA ..... Július 25. — Július 25. és Augustus 24. GEORGE WASHINGTON ..... Július 26. — Augustus 27. és Szept. 24. BREMABA.

HUDSON ..... Július 13. aug. 30. és okt. 15. PRINCESS MATOIKÁ ..... Július 25. és Szept. 7. POTOMAC ..... Július 28. Szept. 14. Okt. 20.

NEW YORKBÓL ÉS BOSTONBÓL — NAPOLYBA ÉS GENUÁBA POCANONTAS

48 Broadway, New York, vagy a helyi ügynökséit.

Ha a bankár káprázatos gyémántokkal áraszsa el a szép kórista nőt

Az egyik new yorki "szépitő intézet" tulajdonosa valóságos lelkesedéssel emlegeti a szép asszony százazrekbe került ragyogó ékszereit.

AZ ELREJTETT HAMIS HAJTINCSEK TÖRTÉNETE.

A szép asszony úgy változtatta a hajának a színét, mint más az ingát és szokta.

NEW YORK, június 23. — A Stillmanék válópere egyre nagyobb hullámokat ver fel. Most ismét újabb fejezetet fog szaporítani az amúgy is is botrányossá dagadt adatgyűjtemény. Arra a viszonyra vonatkozóan ugyanis, amely állítólag fennállott a gazdag bankár és Mrs. Florence H. Leeds, a szépséges színésznő között, szóba fognak kerülni azok a mesés ékszeresek is, amelyeket állítólag a bankár adott a színésznőnek.

A kérdésben az egyik new yorki "szépitő intézet" tulajdonosa nyilatkozott részletesen és valószínűleg tanúnak is fogják kihallgatni. "Mrs. Leeds", mondotta, "1919 utolsó felében kezdett hozzám járni. Rendszerint kétszer hetenként jött és kezelte magát. Az első, amit észrevettem rajta, az volt, hogy remekszép gyűrűket viselt. Ahogy visszaemlékezem, volt közöttük egy mélytűző gyémántgyűrű, egy nyolcszögletes csiszolt gyémántgyűrű és egy másik, egy gyémánt mintára kőszőrű smaragd. A kővek 5-8 karátosak lehettek. Azután volt egy mese broszúje, tizenhat darab gyémánttal, mindegyik vagy egy karát súlyban. Volt két gyémántkarperece, egy-egy karátos gyémántokkal és egy egyszerű smaragd karperece."

"Voltak ezenkívül más nagy-szerű ékszerei is. Volt egy gyémántos karkötő órája, valamint egy másik gyémántokkal kirakott órája, amelyet platinán csiszolt horodott. Voltak mesés, hatalmas gyémántos kalaptűi is. Az egyiket, mint mondotta, a férje hozta állítólag Európából. A retiküljének a csattja is gyémántos volt és ezenkívül más gyémánt ékszerei is voltak. Aztért jött hozzám, hogy a haja színét világosabbá tegyem. Ezt a színt állandóan változtatta. Eleinte szőke volt, azután téglavörösre festette, majd később ismét világosabb színt választott. Azt mondotta, hogy nem akarja, hogy a férje a hajának eredeti színét megismerje."

"Elmondotta, hogy a kalapja alatt két tines hamis hajat is

Pár perc alatt ötven ezer dollárt tudott szerezni

A ravasz bandita "Messenger Boy"-nak adta ki magát, hogy lophasson.

MEGINDULT A NYOMOZÁS.

Ötvenezer dollárt értek az ellopott értékpapírok.

NEW YORK, június 23. — Tegnap kora délután egy vagy 21 éves alacsony termetű fiatal ember ment be a Redmond & Co. brokeréé irólójába. Azt mondotta, hogy ő messenger boy és hogy a Broad Exchange Messenger Co. küldötte. A nager átadott neki elzárt papírokat és a fiu eltűnt.

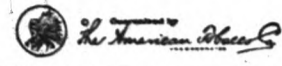
A csomagot egy közeli másik brokerééhez kellett volna elszállítani. Csak akkor jöttek rá, hogy ziványval volt: dolguk, amikor az utóbbi brokeréé jóval később telefonált az értékpapírokért.

Ekkor rájöttek arra, hogy az igazolvány, amelyet a fiatal ember otthagytott, nem volt ellátva a messenger-cég aláírásával. Azonnal értesítették a rendőrséget, amely megkezdte a nyomozást és ugyanezok az értékpapírok számaik közötték az összes bankokkal és brokerirodákkal, remélve, hogy jelenkezni fog valaki azokkal, hogy, tulajdonra kerüljenek.

A rendőrség megálapította, hogy egy fiatal ember, akire a bírás teljesen ráillik, napok óta ott ólalkodott a messenger iroda körül és figyelte a messenger boyok minden mozdulatait. Azt hiszik, hogy valahogyan hozzájutott egy igazolvány blanketához és azután megleszte, hogy mikor küld valamelyik brokeriroda küldőne után.

LUCKY STRIKE CIGARETTE

Öröklött hajlam vitt állítólag a bűnre egy francia gonosztevőt

Daugebert, a garázstulajdonos Boulogne közelében a leghidegveribb kegyetlenséggel végzett az áldozatával, akit előzőleg ebedre hívott meg.

JÓ ELŐRE MEGASOTT GÖDÖRBE TEMETTE ALDOZATÁT. Kiderült, hogy Daugebert nagyapja hírneves gonosztevő volt és ki is végezték.

PARIS, június 23. — Az örök-év novemberében agyonvert egy lőtt bűnözői hajlamnak egy Gourlay nevű angolt. Akinek a holttestét a kertjében ásta el. A gyilkosság maga egyike volt a francia kriminológiai legkegyetlenebbül végrehajtott és előre legjobban megfontolt. legna-

dos professzornak. A tények az, hogy az életünk nemcsak attól függ, hogy mit eszünk, hanem sokkal inkább attól, hogy hogyan élünk.

Pichon Longueville, a róla elnevezett nagyúr szőlőtelep és borászat tulajdonosa a saját maga elrettentő példáját hozta példaként a bűnözők számára.

Az egyik forradalmi szellemű izsakos vádolt azonban nem nyugodott bele a példa bölcsességébe, hanem visszavágott, mondván: "Hiszen jól van bíró ur, csak az a baj, hogy én nem vagyok geranium!"

Azok az amerikaiak, akiknek a bölcs professzor a tejsírt, valamint a husevés abbanhangyását ajánlja, valahogyan hasonlóképpen felelhetnek a tudós professzornak.

rintük gyógyíthatatlan gyomor-baja volt. Cornaro erre saját diétájába kezdett. Naponta tíz-két unciát szőlőlével kevert, húst, halat beleértve és 12 unciát bort ivott meg. Cornaro száz és néhány éves korában halt meg.

Az amerikai üzletember, aki naphosszat ott ül az íróasztalánál és aki reggelire mindenféle dolgokat eszezik, beleértve az ebetedet "buckwheat cake" gyomormérgét is, valószínűleg rá van szorulva egy kis tejsírre. Viszont azonban igen sokan, akik rendszeresebb diétát folytatnak, ezeket húst és ís haktak bort is és mégis nagy kort értek el.

Minden a személytől függ és attól, hogy hogyan él.

Az amerikai professzor, a tejkurára fogott patkányok és a hosszú emberi élet rejtélye

McCollum professzor, a Hopkins egyetem hírneves tanára és elismert bölcs férfiú azt a tanácsot adja a munkában kifáradt középkorú és az öregkorú amerikaiaknak, hogy tejet igyjanak, tejet és nagyon kevés húst egyenek.

A tudós professzor patkányokkal kísérletezett és a kísérletekből jutott fenti következtetésre.

Erről eszünkbe jut egy anekdota, mondják a közsémet Seiffensteiner Salamonnal.

Volt egyszer egy nemesszüvű bíró, aki az iszakság miatt elébe került vádoltakkal szemléltető módon akarta megértetni az iszakság káros hatását.

Hatvan dollár körül lesz az adó átlaga

WASHINGTON, jun. 23. — A július első napjával kezdődő pénzügyi évre kivetett vagy még eután kivetendő adók összege el fogja érni a hetedfél millió dollár (86,500,000), a mi azt jelenti, hogy az Egyesült Államokban lakó népesség minden egyes személyére, férfira, nőre és gyermekekre egyaránt, 13-rúbelől 60 dollár adó esik majd. Ennyivel kell átlagban hozzájárulni a kormányzás költségeihez minden egyes léleknek. Természetesen, ez csak a szövetségi adó, a mibe nincsen beleszámítva a helyi adószám; a városi, megyei és állami adók szintén nem megvetendő összegek.

A míg az első kongresszus már tett is bizonyos kísérleteket a takarékosagra: addig a jelen ülésnek máris óriási tételekkel növelte meg a kiadásokat. E miatt már történt is sok tiltakozás az ország minden részéből, és a nemzet igyekszik rászorítani a törvényhozókat, hogy váltsák be a választási harcok alatt tett ígéreteiket.

Remélik azonban, hogy ha a kongresszus tárgyalás alá veszi a végleges adószámszámot, ugyanintén az adószámszám: akkor majd lesz valami kis remény az adószámszámra. Attól is sokat várnak, hogy a kormány majd rászorítja a szövetségeket a tízmillió dolláros költségek megfizetésére. Ez majd a mostani pangásnak is véget vetne.

"Huzd, de mégse, Hagyj békét a hurnak.."

(Folytatás az 1-6 oldalról.)

Nem kell nekem egy fillér sem — csak a fajom — a fajom! Rettenetesen nyomorgó a sok cigány. — Tessék megmenni a Madách-utcai tömeglakást. Nincs azoknak egy harisnyájuk se, de még kapjuk se.

Vannak azért urf kollegák is. — Ott van a Rácz Gyula — három-emeletes háza van.

— Balogh Károlynak is van háza — mondja a másik.
— Kóczé meg a Radics is jól bírja magát.
— Na meg a Babári Józsa.
— A Vörös Jancsinak Győrben van háza.

— Hát a mágnás cigány — a Berkes Béla a Fásorban villát tart — A fiatal Rácz Pallinak is van a Zuglóban.
— A Toll Jancsi nyolcvanener koronát adott hadikölcsönpbe.
— A Tollaknak mindnek van.

— Majd kifejeletem a Rácz Rudit, — most gyűtt haza Hollandiából, — husz milliót hozott. Igaz, hogy huszonöt esztendeig dolgozott érte.

"Huzd, de még se — hagyj békét a hurnak..."
— Fáj a mi szívünk kérem, hogy pusztul a nóta. — Nincs aki megvegye, aki megfizesse. Hej, a régi jó idők! — Akinek pénze van, a börzések, azoknak már csak olyan onestep, meg foxtrott kell.

— Magyarország csak akkor létezhetik, ha a magyar nyelv és a magyar dal szövetkeznek! ...
— Higye el, kedves uram — nem ok nélkül tiltják meg az oláhok meg a chekek a cigánymuzsikát, de háiba — mi tudjuk, hogy muzsikálnak, — titokban most meg, de lesz az még máskép is.

"Mert a Lajtán, Lajtán hetek óta Athalál a Kosuth-nóta..."
Két fekete meleg szem néz rám az olajbarna arcából. Mintha a kávéházi éjszakkák barna levegője festette volna olyan feketére. Melegen bizalommal csillog, mint valamikor a gyászos Majthényi síkság Cigány Pannájáé ...

Biztatnak a szemekkel, a forró vérükkel, a lüktető nótájukkal: Ne lógasd a fejed, édes testvér, magyar testvér. "Lesz még egyszer ünnep a világon."

LESZAKADT A SZÍNHÁZ TETEJE. HÉT HALOTT.

BARNESBORO, PA., jun. 23. — Hét halott és számos sebesült az áldozata a ma esti színházi szerencsétlenségnek, amikor a Caroline streeten épült Grand Theater beomlott. Lebontották a szomszédos házat, minél fogva az oldalfalak engedtek s a színház menyezete rászakadt a szerencsére még gyér közönségre.

Idáig 7 halottat vettek ki a romok közül, három felnőtt és 4 gyermek holttestét.

LECSAPOTT A VILLAM, MEG ÖLT 2 FA ALÁ MENEKÜLT FIUT.

COLUMBUS, O., jun. 23. — Everett Howell és Floyd Sauerman 17-18 éves fiúk a városból nem messze levő Columbus Canoe Club mellett boldogan fürödtek az Olentangy folyó hullámaiban. A nagy dörgés és villámlással közlekedő vihar elől kijöttek a vízből, a parton álló fák alá menekültek, ahova csakhamar lecsapott a villám, s mindkettőt megölte.

Hawell, őcsacse nem hagyta magát zavarni a vízben, s neki nem esett semmi baja.

ELTÜNT REPÜLŐGÉP KERÜLT A HALÁSZ HALÓBA.

POUGHKEEPSIE, N. Y., június 23. A Hudson folyó mentében ide vagy három mérföldnyire a halászkok nagy hálójába valami súlyos alkotású gépezet akadott, s azt hiszik, hogy egy alábukott repülőgép került a hálóba. Már hozzálátták kiemeléséhez.

A lakosság nem tartja kizártnak, hogy az Mansell A. James kanadai repülőkapitány repülőgépe, aki még 1919-ben eltűnt, s aki után ezen a vidéken tartottak eredménytelen kutatásokat.

MEGZAVART HAZASSÁGI FÖPRÓBA A TEMPLOMBAN.

AKRON, O., jun. 23. — A mára kitűzött esküvő fényes lefolyásának biztosítására Miss Marcia Swartz előző este ellátogatott atyjával és rokonaival a Lockwood Corners templomban, amikor lecsapott a villám a templomba, s a 20 éves menyasszonyt is találta. A megsérült menyasszonyt beállították a barbertoni kórházba, ahol bismak abban, hogy teljesen gyógyul. Atyja, Irvin Swartz szintén megsérült, s a megjelent és segédkező rokonok és barátok közül többen elhúzódtak.

gyobb hidegvérrel keresztülvitt eseteinek. A gyilkosságra magára hat hónappal annak elkövetése után jöttek rá a hatóságok és az érdeklődést különösen az az előre kiszelt hidegvértség kellette fel, amelylyel a cselekményt a vádolt végrehajította.

Az eddigi adatok szerint Daugebert ebedre hívta meg Gourlayt és akkor lölte fejbe, amikor ez nyugtat állított ki egy automból vételára felől. Hogy a lövés hangját lempítsa, a fonográfján állandóan a "Tipperaryt" játszotta a lehető leghangosabban.

A holttestet a nap folyamán ott tartotta a garázsban és este ásta el a kertjében, még pedig az ott előre megasott sírba.

A rendőrség adatai szerint Daugebert lelkét még sok más bűncselekmény is terheli és hír szerint, akkor, amikor letartóztatták, éppen egy másik embert készült láb alól eltenni, hogy ilyképpen fizetés nélkül juthasson az autombóljához.

Ea most azután egyszerre az is kiderült, hogy a hidegvérű gyilkos banditának az egyik nagyapját Marquisetben 1871-ben kivégezték, miután hosszú éveken keresztül rettegésben tartotta az egész vidéket.

Az illető nagyapát Leducnak hívták és amint mondják, rengeteg gyilkosságot követett el, még pedig oly ügyességgel, hogy a legmesszebbmenő vizsgálat és nyomozás dacára sem lehetett azokat rájabizonyítani, a miig egyszer egy baleset következtében rajta nem ütöttek.

Csak úgy, mint unokája, ő is a legnagyobb egyszerűséggel követte el a cselekményeit s azután hamis nyomokat állított fel, hogy a gyanút magáról elterelje. Rendszerint rablás szándék vezette a gyilkosságok körüli, noha egy férfi, mint nő áldozatai is voltak.

Megyilkolta a csábítóját a 15 esztendő leány

A chicagói Lucy Rosati véres bosszút állott szerelmi csalódásáért.

HÜLTEN LETT A KEDVÉSE.

A leány agyonlőtte a 45 éves Depesot.

CHICAGO, június 23. — Az alig tizenöt éves Lucy Rosati, nem várta meg azt, hogy a törvény büntesse meg azt, aki elcsábította. Ő maga szerzett magának véres elégetést. Agyonlőtte a negyvenöt éves Guy Depesot, akiről azt állítja, hogy elcsábította és elhagyta őt. Előzően a rendőrség már leánya a csábítót, még pedig a leány szüleinek a panaszára.

Depesot, aki ezéltől rendőr volt és politikai hatalomnak tekintették az olasz nyelvben, azzal vádolták, hogy két héttel ezelőtt érkeletlen merényletet követett el a lány ellen. A lány csak a napokban merete a dolgot a szüleinek elmondani, akiknek panaszára azután letartóztatták a csábítót.

Amikor az utóbbi biztosíték alatt kiszabadult, a lány lesbe állott az utcán, revolverrel a kezében. Amikor Depesot elhagyta mellette, hátulról lelőtte, azután pedig az állkapcsába becsújtott egy golyót. Az áldozat néhány perc múlva meghalt.

A leány a rendőrség foglya és senkit sem becsajtanak tozzá, mert tüntetéstől tartanak. A közvélemény általában a lány pártján van az olasz nyelvben.

A BOLSHÉVIKÉK MEGVERTÉK A JAPANOKAT.

TOKYO, jun. 23. — Nikolaevszk közelében összecsütköztek a japán és bolshevik orosz csapatok. Az oroszok támadtak s a japánok soráiban nagy kárt tettek.

Az Okhtski tenger nyugati partján levő Okhtsk városát megszállották a bolshevikek. A vörös ellenes csapatok visszavonultak a szomszédos falvakba s ott verekednek tovább a bolshevikekkel.

Tomsktól keletre még nyugaton van, ott ugyanis még nem érvényesült a bolshevik befolyása.

MEGMENTETTE 3 GYERMEKÉT, DE ÖNMAGÁT NEM.

PEORIA, Ill., jun. 23. — Mrs. Alice Connally 44 éves anyja három kis gyermeke belesett egy mély patakba. Az anyja utának ugrott meg s mentette mind a hármat, de miután a harmadik gyermekét is partra veti, kimerülve visszasett a patakba és megfulladt a szerencsétlen anyja.

22 éves tapasztalat megbízhatóság pontosság
A pénzküldés minden ágában
Hajójegyek minden vonalra
KISS EMIL bankár
133 Second Ave.
New York

MEGÖLTE A FELESÉGÉT S VANDERLIP ÜZLETKÖTÉSEI ELVÁGTA A SAJÁT NYAKÁT. AZ OROSZ SZÖVJETTEL.

CINCINNATI, O., jun. 23. — Arthur Lillard, 45 éves villany-felszerelés árusító, aki már két év óta elváltan élt feleségétől, tegnap este Latoniába, Ky. látogatására utazott s borotvával megölte a szerencsétlen asszonyt. Nyomban átvágta a borotvával a saját nyakát is. Bezállították a kórházba Covingtonban, ahol az orvosi vélemény szerint belehal a sérülésbe s is. Vladivostokhoz.

Testünk motorja

A gyomor az emberi testben nem más, mint gépben a motor. A gépnek a motor a főrésze: a hajtóerő szolgáltatója. Ha a motor elromlik, megáll a gép működése, mert nincs, ami hajtja. Ép így vagyunk a gyomorral. A szervezetenket ez táplálja, ez látja el erővel, vérell, melegséggel, amiket a beléje kerülő táplálék táperezéből állít elő.

Vigyázzunk gyomrunkra, nehogy bajunk legyen vele, mint az automobilvezetőnek az automobil motorjával. A rossz gyomor megállít bennünket életpályánkon való előhaladásunkban. Nem látunk bennünket szívesen, ha véznáságunk, sápadtságunk elárulja, hogy rossz a gyomrunk.

Partola gyomor- és vértisztító cukorkával lehet legsikeresebben biztosítani gyomrunk rendes működését. Tartsuk kéznél különösen nyáron át ezt az áldott orvosságot, amelyről az egész világ elismeri, hogy gyomrunk védpajzsa.

Óvakodjék az utánzatoktól, amik évek óta a Partola sikere nyomán alaposan megszaportodtak. A Partolában senki sem csalódott, ezt nem mondhatjuk el az utánzatokról, tehát ne kísérletezzon.

Bármilyen baj ellen kell orvosságot, forduljon érte a Partos Patikához, amely gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen megküldi önnek postafordultával. A pénzt a rendeléssel együtt küldje be.

Kisgyermek és felnőtt, férfi és nő egyformán használhatja gyomra javítására, vére tisztítására a Partolát, amelyből egy nagy bádogdobozzal 1 dollár 10 centért, hatalmas 5 dollár 50 centért küld a fentalálós és egyedüli készítő Partos Patika, 160 Second Avenue, New York, N. Y. (Hird.)

Az ön pénzének értéke cipőben

Endicott-Johnson 30 éve gyárt "Jobb Cipőt Kevesebb Pénzért."
Vásárolhat egy pár E-J csinos, sokáig tartó félcipőt "ball strap" pel, cifra orral és gumisarkokkal.

Az Ön kereskedőinél \$6-tól \$7-ig.

Érdeklődjön más E-J formák iránt.

ENDICOTT-JOHNSON SHOES

Egyike a legnagyobb és legértékesebb mintáknak

ON THE SQUARE

HA
Fáj a lába, Rossz szaga, Izadt és Sajog, akkor ne Kenegesse, mert Erre semmi szükség. — Fájdalmainak Okait Osztolja el, ha Tanácsunkat megfogadja.

FRISK-E-FOOT
(Friszkifut)
a legjobb lábélétető. — Üvegenként használati utasítással együtt egy dollárért bérmentve küldi bárhová

Érdeky Kálmán gyógyszergyára
1019 Liberty Avenue,
Pittsburgh, Pa.
CLAVECIDE Tyukszem és Szemölcsirtó ára 35 cent üvegenként.

